

MELDCODE

STAPPENPLAN VOOR HET HANDELEN BIJ SIGNALLEN
VAN HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Basisschool de Bukehof, Oudenbosch
2015-2016

MELDCODE

Het bevoegd gezag van basisschool de Bukehof

Overwegende

- dat de school verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan haar leerlingen en ouders/ verzorgers en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen en/ of ouders die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij de Bukehof op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen/ ouders attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat de Bukehof een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen de school werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat de Bukehof in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-) partners gezinsleden, familieleden en huisvrienden;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten;
- dat onder *beroepskracht* in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor de Bukehof werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen/ ouders van de school zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent: leerling, gezinsleden, ouders/ verzorgers.

In aanmerking nemende

de Wet bescherming persoonsgegevens;
de Wet op de jeugdzorg, alsmede de komende Jeugdwet;
de Wet maatschappelijke ondersteuning
het privacyreglement van de Bukehof/ de Borgesiusstichting

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

A. Algemeen

De verplichting voor organisaties (o.a. onderwijs) en zelfstandige beroepsbeoefenaars om een meldcode te hanteren, heeft tot doel beroepskrachten (o.a. leerkrachten) te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Een meldcode bevat o.a. een stappenplan.

Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding. De stappen maken de beroepskracht duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij, rekening houdend met zijn beroepsgeheim, op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding.

Deze ondersteuning van beroepskrachten in de vorm van een stappenplan levert, zo mag worden verwacht, een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In het kader van de Wet verplichte meldcode hebben instellingen *de plicht* om:

- te beschikken over een meldcode die aan de wettelijke eisen voldoet
- de kennis en het gebruik van de meldcode binnen de eigen organisatie te bevorderen.

Van de individuele beroepskrachten die werkzaam zijn voor een instelling waar een meldcode is vastgesteld, wordt verwacht dat zij het stappenplan van de meldcode volgen indien zij zaken signaleren waarop deze van toepassing is.

B. Meldcode in relatie tot het beroepsgeheim en de meldrechten kindermishandeling en huiselijk geweld

De twee wettelijke meldrechten voor huiselijk geweld en voor kindermishandeling bieden alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt. Zie voor de wetteksten artikel 53 lid 3 Wet op de jeugdzorg en artikel 21d lid 3 Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze beide wettelijke meldrechten maken een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van bijvoorbeeld artsen, psychiaters, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, psychologen, pedagogen, verloskundigen en werkers in de jeugdzorg, het onderwijs of in de reclassering. De stappen van de meldcode beschrijven hoe een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze omgaat met deze meldrechten.

C. De stappen die beroepskrachten geacht worden te zetten

De hierna te noemen stappen, gaan in op het proces *vanaf* het moment dat er signalen zijn. Het signaleren zelf, valt niet onder deze stappen, maar wordt gezien als een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van de beroepskracht/ leerkracht.

Signalering is dus geen stap in het stappenplan, maar een grondhouding die wordt verondersteld.

De stappen zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar *deze volgorde is niet dwingend!* Waar het om gaat is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen voordat hij besluit al dan niet over te gaan tot een melding.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een *bevoegde* beroepskracht.
- Leg e.e.a. vast in een document, opgeslagen in de zorgmap van de leerling. Verwijs in het zorgblad van de leerling naar dit document. Vermeld in de kolom 'evaluatie' óf en wélke vervolgstappen er zijn geweest.
- *Verantwoordelijke*: degene die signaleert. Bijv. de leerkracht.

Stap 2: Collegiale consultatie

en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, het Steunpunt Huiselijk Geweld of een deskundige op het gebied van letselduiding.

- Bespreek de signalen altijd met de intern begeleider c.q. het zorgteam van de school.
- Indien gewenst, zal de intern begeleider de zorg/ het signaal (anoniem) meenemen naar de bespreking binnen het ZAT (Zorg Advies Team). Hierin hebben naast de intern begeleider, een jeugdprofessional en een jeugdverpleegkundige van de GGD zitting.
- Vraag zo nodig ook advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling/ het Steunpunt Huiselijk Geweld. Dit in samenspraak mét, of dóór het zorgteam/ de intern begeleider.
- In overleg kan er eventueel advies worden gevraagd aan een deskundige op het gebied van letselduiding, als er behoefte is aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak) van letsel. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig af te kunnen wegen.
- *Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies vast in het digitale leerlingdossier*: verslaglegging in een apart document in het zorgmapje; aantekening van de stappen in het zorgblad (zie opmerking hierover bij stap 1).
- *Verantwoordelijken*: degene die signaleert (bijv. de leerkracht); intern begeleider; zorgteam (zijnde de directeur en de intern begeleider); Zorg Advies Team (ZAT) zijnde de jeugdprofessional, jeugdverpleegkundige GGZ en intern begeleider.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

- Bespreek de signalen met de leerling en/ of ouders/ verzorgers. In overleg met het zorgteam, kan de leerkracht dit eventueel zelf doen. Met name in het geval van een gesprek met de leerling zal dit in eerste instantie voor de leerling het veiligst zijn. Het is aan de leerkracht i.s.m. het zorgteam, om af te wegen hoe het gesprek met ouders/ verzorgers gevoerd gaat worden: door de leerkracht zelf, of in aanwezigheid van de intern begeleider (die tevens vertrouwenspersoon van de school is).

Bereid een gesprek goed voor! Zowel een gesprek met de leerling, als met ouders/ verzorgers.

- Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de leerling of ouders/ verzorgers, raadpleeg dan het zorgteam, de intern begeleider, de jeugdprofessional (ZAT) en/of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.
  - Leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
  - beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
  - nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
  - kom pas *na deze reactie* zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling én ouders/ verzorgers, is alleen mogelijk als:

- er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, ouder/ verzorger, die van u zelf, of die van een ander betrokkene in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders/ verzorgers door dit gesprek het contact met u/ de school zullen verbreken en dat de leerling/ ouder/ verzorger daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Verantwoordelijken stap 3: leerkracht; zorgteam van de school (directeur en intern begeleider) eventueel i.s.m. ZAT en/ of Steunpunt Huiselijk Geweld.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

- Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de leerling en/ of ouders/ verzorgers het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.
- Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.
- Verantwoordelijken stap 4: zorgteam van de school (directeur en intern begeleider); mogelijk i.s.m. het Zorg Advies Team.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

a. Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en het gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp;
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

b. Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u de leerling en het gezin niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen of twijfelt u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- meld uw vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld;
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij uw melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de ouders/ verzorgers

- leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;
- vraag de ouders/ verzorgers uitdrukkelijk om een reactie;
- in geval van bezwaren van de ouders/ verzorgers: overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de leerling en het gezin te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling en het gezin door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of het gezin de doorslag moet geven

Van contacten met de ouders/ verzorgers over de melding kunt u afzien:

- als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders/ verzorgers daardoor het contact met u/ de school zullen verbreken.

Verantwoordelijke stap 5: zorgteam van de school (directeur; intern begeleider) i.s.m. het Zorg Advies Team (ZAT: jeugdprofessional; jeugdverpleegkundige GGD; intern begeleider).

D. Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding

Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van:

- Leerkrachten: met name stap 1 en stap 2; mogelijk stap 3 in overleg en samen met intern begeleider/ zorgteam/ jeugdprofessional/ Zorg Advies Team (ZAT)
- Als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld of kindermishandeling kan/kunnen worden geraadpleegd: jeugdprofessional (bijv. via het ZAT of rechtstreeks)
- Verantwoordelijk voor het besluit in stap 5 voor het al dan niet doen van een melding is: het zorgteam van de Bukehof, zijnde de directeur en de intern begeleider.

E. Verantwoordelijkheden van basisschool de Bukehof

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt het bevoegd gezag van basisschool de Bukehof er zorg voor dat:

- er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet;
- er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- **regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;**
- **de meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;**
- er voldoende deskundigen (jeugdprofessional/ Zorg Advies Team) beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen.